

Ochrana ozimných obilnín proti stebblolamu

Ozimné obilniny prežili túto zimu s miernymi mrazovými poškodeniami špičiek listov, viac je poškodený ozimný jačmeň. Hubové choroby nemali vhodné podmienky na rozvoj až do konca marca. V apríli sa situácia zmenila a môžeme pozorovať prvé septoriózy a múčnatky. Po prvých dávkach regeneračného hnojenia treba skontrolovať zdravotný stav stebiel a listov a venovať sa všetkým chorobám, ktoré ohrozujú porasty:

signalizačná správa

Černanie báz stebiel

Ophiobolus graminis syn. *Gaeumannomyces graminis* vyžaduje na šírenie teploty 12 až 20 °C, prevlhčené pôdy. Šíri sa z pozberových zvyškov rastlín, ohrozuje teda porasty, kde je pestovaná obilnina po obilnine. Koreňový systém napadnutých rastlín je sfarbený na tmavo, postupne odumiera. Choroba prechádza na pätu stebiel a pošvy spodných listov, kde tvorí povlak čierneho mycélia. Napadnuté

Černanie bázy stebiel.

FOTO – KAMIL HUDEC

Stebblolam

Tapesia yellunda anamorfa *Ramulispora herpotrichoides* syn. *Pseudocercospora herpotrichoides*, optimálna teplota na šírenie je 10 °C. Prejavuje sa koncom odnožovania tvorbou oválnych pozdĺžne umiestnených svetlohnedých škvrn s tmavým okrajom na listovej pošve najstaršieho listu. Dôležitý znak pravého stebblolamu je vatovitý povlak mycélia, ktorý je vo vnútri stebiel v mieste škvrny. Ten môže neskôr spôsobiť lámanie stebiel a padanie rastlín rôznymi smermi. Prah škodlivosti je 20 percent napadnutých listových pošiev vo fáze koniec odnožovania až prvé kolienko (BBCH 29–31).

Proti stebblolamu je autorizovaných množstvo prípravkov do ozimných obilnín s účinnými látkami *bixafen + prothioconazole + spiroxamine* (pšenica, raž), *bixafen + prothioconazole + tebuconazole* do všetkých ozimín maximálne dvakrát za vegetáciu, *tetraconazole + thiophanate-methyl* (pšenica, jačmeň, raž), alebo *epoxiconazole + fenpropimorph*

+ *metrafenone* do ozimín okrem tritikale, *fluxastrobin + prothioconazole* do ozimnej pšenice, raži a tritikale, *epoxiconazole + fluxapyroxad + pyraclostrobin* do všetkých ozimín, tiež *prochloraz*, *prochloraz + propiconazole*, *prochloraz + tebuconazole* a *prothioconazole* len do pšenice ozimnej, *prothioconazole + spiroxamine + tebuconazole*, *prothioconazole + trifloxystrobin* do všetkých obilnín, *prothioconazole + tebuconazole* a *thiophanate + methyl* len do pšenice a do jačmeňa ozimného a pšenice ozimnej je povolený *cyprodinil + propiconazole*. Rovnaké autorizácie, ako všetky uvedené fungicídy, majú aj prípravky povolené na paralelný obchod. Novú autorizáciu má fungicíd do všetkých obilnín s účinnou látkou prochloraz s preventívnym a kuratívnym účinkom proti septorióze pšenice (*Septoria tritici*) a stebblolamu (*Pseudocercospora herpotrichoides*) na pšenici ozimnej a jarnej, ovse, pšenici tvrdej a tritikale. Má translaminárny a lokálne systémový spôsob účinku.

Nepravý stebblolam

Je vyvolaný hubami *Fusarium* spp. a *Rhizoctonia* spp., ktoré sa nachádzajú v pôde. Napádajú už klíčiace rastlinky, prerastajú do nadzemných častí, môžu spôsobiť vypadávanie porastu, v období odnožovania blednú listy, pri steblovaní sa na báze stebiel tvoria tmavé škvrny. Oslabené pletivá sa lámu podobne ako pri pravom stebblolame. Na rastlinách, ktoré nepadnú, dochádza k zbeleniu klasov, alebo ich časti – bieloklasosti. Na rastlinách v lepšej kondícii, ktoré vytvoria zrná, sa vytvoria na povrchu klasov ružovkasté povlaky konidií. Napadnuté zrná majú zníže-

nú klíčivosť. Účinkujú proti nim moridlá.

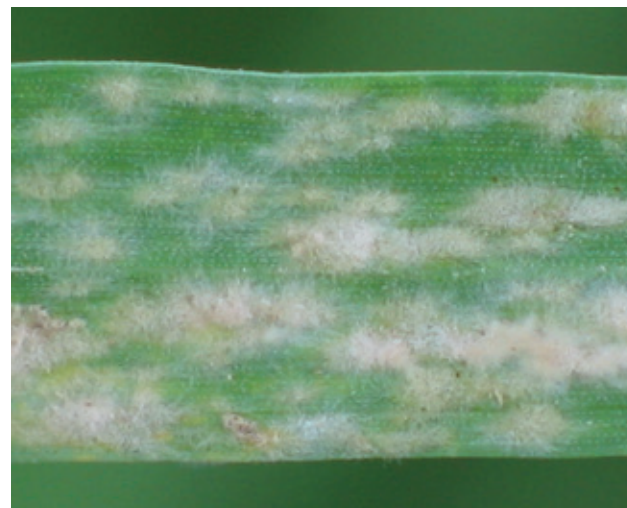
Múčnatka trávová

Zároveň s ochranou proti chorobám päty stebiel, bude možné aplikovať fungicídy proti **múčnatke trávovej** (*Blumeria graminis*), ak je zistený výskyt a tvorí nové mycéliá. Napáda všetky ozimné obilniny. Prah škodlivosti je napadnutie 70 percent odnoží múčnatkou s výskytom na niektorom z horných troch listov počas odnožovania do začiatku klasenia (BBCH 21-51).

Proti múčnatke v obilninách pribudli nové autori-

(*Septoria* spp.), hrdzi pšeničnej (*Puccinia recondita*) a fuzariózam klasov (*Fusarium* spp.). V raži ozimnej a tritikale účinkuje proti múčnatke trávovej, septoriózam, hrdzi ražnej a rynchosporiovej škvrnitosti.

Obe účinné látky – *epoxiconazole* aj *metconazole* patria medzi DMI – fungicídy, do chemickej skupiny triazolov, ktoré ovplyvňujú biosyntézu sterolu v membránach. Účinkujú ako inhibitory demethylácie – blokujú syntézu C 14 – demethylázy a tým tvorbu bunkových membrán patogéna, obmedzujú rast mycélia a sporuláciu húb. *Epoxiconazole* má ši-

Múčnatka trávová napáda všetky ozimné obilniny.

zované prípravky s účinnou látkou *tebuconazole* a inovovaný prípravok s účinnými látkami zo skupiny azolov: *epoxiconazole + metconazole*. Prípravok je systémovo pôsobiaci fungicíd prijímaný nadzemnými časťami rastlín a rozvádzaný v celej rastline, má protektívne a kuratívne účinky. Inhibuje klíčenie spór, rast mycélia a sporuláciu.

V pšenici ozimnej a pšenici jarnej účinkuje proti múčnatke trávovej (*Erysiphe graminis*), septoriózam

rozospektrálnu systémovú pôsobnosť s preventívnym kuratívnym a eradikatívnym účinkom. Účinná látka *metconazole* pôsobí hlbkovo a systémovo, vykazuje dobrý preventívny a kuratívny účinok (chráni listy pred, ale i po infekcii). Výrazná perzistencia účinnej látky zaisťuje dlhodobú účinnosť, obzvlášť proti fuzariózam klasov. Maximálny počet aplikácií je dvakrát za vegetáciu.

Ing. ALENA ŠKUCIOVÁ
ÚKSÚP – OKOR Topoľčany

Typická škvrna stebblolamu so sekundárnou kolonizáciou fuzáriami.

Komplexná ponuka do každých podmienok

Dokončenie zo 16. strany

Riešením je podľa J. Garaiovej osinatá presievková odroda pšenice jarnej – Sensas, potravinárskej kvality E, ktorá sa vyznačuje dobrou odolnosťou proti poliehaniu, poskytuje vysoké úrody a dosahuje vysokú veľmi stabilnú objemovú hmotnosť i v horších pestovateľských rokoch. Odporúča ju siet čo najskôr na jar. Novinka RGT Doubleshot je typická jarná bezosinatá pšenica. V pokusoch preukázala nadpriemerný úrodový potenciál, potravinársku kvalitu E a veľmi dobrý zdravotný stav. Podľa zástupkyne spoločnosti je obrovským plusom vysoký obsah bielkovín a veľmi dobré číslo poklesu. Stálou v jarnej ponuke je presievková pšenica Lennox, pre ktorú je optimálny čas na seibu od konca októbra do konca marca. Prednosťou odrody

je vysoký úrodový potenciál, výborný zdravotný stav, odolnosť proti poliehaniu a taktiež stabilita čísla poklesu. Ponuku doplnia odroda Trappe potravinárskej kvality A s vhodnosťou do intenzívnych podmienok pestovania. J. Garaiová vyzdvihla exkluzívnu odrodu tvrdej jarnej pšenice Doridur. Jej plusom je vylepšená odolnosť proti fuzáriám a stabilný a vysoký obsah bielkovín. Napriek tomu, že vytvára vyššie rastliny, má dobrú odolnosť proti poliehaniu.

Sortiment ovsa a strukovín

Podľa zástupkyne spoločnosti je obrovský dopyt po ovsoch. V ponuke ovsa siateho jarneho je žltá plevnatá odroda Earl, čierna plevnatá odroda Raven a odrody ovsa nahého Saul a Oliver. Earl

je najnovšia odroda skorého ovsa z rakúskeho šľachtenia v Edelhofe s určením pre výživu ľudí, poskytuje veľmi dobré úrody. Podľa J. Garaiovej je Raven jedna z najlepších odrôd čierneho ovsa v strednej Európe. Špeciálne čierny ovos, vzhľadom na stráviteľnosť a obsah bielkovín, je určený pre výživu plemenných chovných koní, hodí sa aj pre využitie v ľudskej výžive, podobne ako odrody ovsa nahého – poloneskorý Saul a skorý Oliver.

Ponuku hrachu siateho tvoria dve novšie úponkové odrody zo šľachtenia Selgen – Eso a Impuls, ktoré dosahujú veľmi dobrú úrodu s vysokým obsahom bielkovín a nízkym obsahom tripsínu.

Arvika je odroda pelušky z rovnakého šľachtenia – jedna z najrozšírenejších v Európe s výbornými kvalitatívnymi parametrami.

V lucerne siatej posilnili sortiment o odrodu Emiliana z talianskeho šľachtenia s výbornou trvácnosťou porastu, veľmi dobrou mrazuvzdor-

nosťou, dobrým olistením stonky a dobrou stráviteľnosťou vlákny. Ďalej sú to odrody Magda a Palava a úplná novinka Vanda zo

slovenského šľachtenia, ktorej veľkou prednosťou je mimoriadna prispôsobivosť k podmienkam prostredia, výborné olistenie celej stonky, nízky obsah lignínu a vysoký obsah proteínu. Sortiment obohatili odrody bôbu z rakúskeho šľachtenia v Gleisdorfe – Alexia, Gloria a Julia, taktiež tekvice – Gleisdorfer a Rustical.

Kvalita a spoľahlivosť

To sú atribúty o ktoré sa opierajú v spoločnosti RWA SLOVAKIA. Sieť množiteľských porastov, pokusov v rôznorodých podmienkach prostredia a tri osivárske závody sú dôležité predpoklady výroby osív vysokej kvality a spolu s ponukou výkonných odrôd sú základom úspechu každého pestovateľa.

VIERA UVÍROVÁ

Ing. J. Garaiová, manažérka spoločnosti RWA: Nosnou odrodou je Sunshine, ktorá sa dostala aj na zelenú listinu Heinekenu v Amsterdame, vďaka výbornej sladovníckej kvalite.